

Uppdaterad
2024-03-06

Finansdepartementet

Ekofinrådets möte den 12 mars 2024

Kommenterad dagordning

Enligt den preliminära dagordning som presenterades den 26 februari 2024.

Revideringar har gjorts i bakgrunden och ståndpunkten till dagordningspunkt 6.

1. Godkännande av dagordningen
2. (ev.) Godkännande av A-punkterna

Lagstiftningsöverläggningar

3. Övriga frågor
Aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster
 - Informationspunkt

Ordförandeskapet väntas informera om hur arbetet går med aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster.

Icke lagstiftande verksamhet

4. Sociala investeringar och reformer för motståndskraftiga ekonomier
 - Diskussionspunkt

Rådet väntas diskutera sambandet mellan sociala investeringar och offentliga finanser.

Det aktuella ärendet har inte behandlats i EU-nämnden tidigare. Samråd med EU-nämnden inför en diskussion om sociala investeringar ägde rum den 24 november 2023, inför Epscorådets möte den 27–28 november 2023.

Socialförsäkringsutskottet fick information om den kommande diskussionen den 8 februari 2024 och socialutskottet den 29 februari 2024. Information till arbetsmarknadsutskottet planeras till den 5 mars 2024. Överläggning med finansutskottet om reformen av EU:s ekonomiska styrning ägde rum den 13 juni 2023 och finansutskottet fick senast information om reformen den 29 februari 2024. Samråd med EU-nämnden om reformen av EU:s ekonomiska styrning har ägt rum vid flera tillfällen, senast den 1 december 2023.

Under sommaren 2023 initierade det dåvarande spanska och nuvarande belgiska ordförandeskapet ett arbete med sociala investeringar. Arbetet har framför allt skett i en informell arbetsgrupp utanför rådsstrukturen.

Ordförandeskapens syfte med initiativet har varit att hitta en gemensam definition av begreppet sociala investeringar och att diskutera social- och sysselsättningspolitiska frågor i relation till reformen av EU:s ekonomiska styrning som har förhandlats parallellt i rådet under hösten 2023. Vidare har syftet varit att diskutera hur samarbetet mellan Ekofin- och Epscorådet samt deras underkommittéer kan förbättras, bland annat inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Sysselsättnings- och socialministrarna kommer delta på Ekofinrådets möte den 12 mars 2024 för att ha en gemensam diskussion om sociala investeringar och offentliga finanser. Diskussionen väntas fokusera på samspelet mellan sociala investeringar och reformer, ekonomisk tillväxt och skuld hållbarhet. Det belgiska ordförandeskapet väntas cirkulera en not inför mötet i syfte att vägleda diskussionen.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen understryker att stabilitets- och tillväxtpaktens huvudsakliga uppgift är att främja sunda offentliga finanser och att fokus fortsatt bör ligga på att säkerställa skuld hållbarheten i EU:s medlemsstater. Sunda offentliga finanser är en förutsättning för bland annat hållbara sociala skyddssystem.

Regeringen anser att arbete är viktigt för att minska risken för fattigdom och social utestängning. Adekvata och välfungerande nationella sociala skyddssystem som är hållbara över tid kräver social- och

sysselsättningspolitik som bidrar till att främja sysselsättning. Hållbara offentliga finanser och social- och sysselsättningspolitik kan i vissa fall vara ömsesidigt stärkande.

Regeringen välkomnar erfarenhetsutbyte för att främja en evidensbaserad social- och sysselsättningspolitik och uppföljning av det social- och sysselsättningspolitiska läget i EU:s medlemsstater. Regeringen anser att det redan idag finns ändamålsenliga verktyg för att följa och analysera det sysselsättnings- och socialpolitiska området inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Vidare anser regeringen att rollen för relevanta rådskonstellationer inom den europeiska planeringsterminen ska värnas.

Slutligen anser regeringen att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna, inklusive nationella system för arbetsmarknad, sociala frågor, utbildnings- och skattefrågor, fortsatt ska respekteras.

5. (ev.) Genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens

- Diskussionspunkt

Rådet väntas få en uppdatering om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF) och eventuellt information om halvtidsutvärderingen om RRF, med möjlighet till diskussion.

Överläggning med finansutskottet om RRF ägde rum den 16 juni 2020 och överläggning om förslaget om RRF:s roll i REPowerEU-planen ägde rum den 14 juni 2022. Samråd med EU-nämnden om RRF har ägt rum vid flera tillfällen, senast den 1 december 2023.

Den 28 maj 2020 presenterade kommissionen ett förslag om inrättande av RRF. Förordningen trädde i kraft den 19 februari 2021.

Förslaget beskrivs närmare i faktapromemoria 2019/20:FPM52.

Den 18 maj 2022 presenterade kommissionen ett paket med ett antal meddelanden inom ramen för REPowerEU-planen. Paketet innehöll bland annat ett förslag till en tilläggsförordning till RRF, som innebar att RRF ska

ha en central roll i genomförandet av REPowerEU. Förordningen trädde i kraft den 1 mars 2023.

Paketet beskrivs närmare i faktagromemoria 2021/22:FPM102.

Samtliga medlemsstaters återhämtnings- och resiliensplaner har antagits av rådet. Därutöver har samtliga medlemsstater lämnat in minst en reviderad plan, vilka också har antagits av rådet. I början av februari hade sedvanliga utbetalningar genomförts till 20 medlemsstater och totalt hade 225 miljarder euro betalats ut i förhandsutbetalningar, lån och bidrag till medlemsstaterna från RRF.

I enlighet med RRF-förordningen publicerade kommissionen en halvtidsutvärdering av RRF den 21 februari 2024. Utvärderingen bygger främst på en extern rapport som upprättats av ett konsortium av konsultbolag. Utvärderingen innehåller en bedömning av i vilken utsträckning RRF-målen har uppnåtts, men samtidigt konstateras att det är för tidigt att utvärdera RRF:s fullständiga effekter eftersom genomförandet fortfarande pågår. I korthet konstaterar utvärderingen att RRF har bidragit till att minska ekonomisk divergens mellan medlemsstaterna och att kopplingen till de landsspecifika rekommendationerna har bidragit till att medlemsstaterna har genomfört strukturreformer i högre utsträckning än vad som annars hade varit fallet. Utvärderingen innehåller även en bedömning av instrumentets fortsatta relevans och här konstateras bland annat att RRF:s anpassning till REPowerEU-planen har bidragit till instrumentets fortsatta betydelse. Slutligen tar utvärderingen upp flertalet lärdomar som kan dras av instrumentets prestationsbaserade struktur. Här anges bland annat att intressenter hade kunnat involveras i högre utsträckning vid framtagandet av återhämtnings- och resiliensplanerna samt att medlemsstaterna har ansett att den administrativa bördan kopplad till genomförandet har varit för hög.

Det belgiska ordförandeskapet har som ambition att ta fram rådsslutsatser om utvärderingen för fortsatt behandling i rådet under våren 2024.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar information om genomförandet av RRF och kommissionens halvtidsutvärdering. Givet RRF:s omfattning är det viktigt att en grundlig utvärdering görs. Samtidigt delar regeringen utvärderingens

slutsats om att det är för tidigt att bedöma facilitetens resultat. Regeringen anser att den prestationsbaserade strukturen i RRF skapar förutsättningar för en hög måluppfyllelse och en mer ändamålsenlig styrning. Regeringen anser även att RRF har skapat en administrativ börda, men att det måste vägas emot vikten av att säkerställa skyddet av EU:s finansiella intressen. Regeringens grundsyn avseende RRF:s finansieringsmodell har inte ändrats. Regeringen är därmed kritisk till nya initiativ som finansieras genom gemensam upplåning på EU-nivå.

6. Ekonomiska och finansiella konsekvenser av Rysslands angrepp mot Ukraina

- Diskussionspunkt

Rådet väntas diskutera ekonomiska och finansiella konsekvenser av Rysslands aggression mot Ukraina.

Samråd med EU-nämnden inför liknande diskussioner har ägt rum vid flera tillfällen, senast den 12 januari 2024. Överläggning med finansutskottet om kommissionens förslag om en Ukrainafacilitet ägde rum den 7 juli 2023. Finansutskottet fick senast information om halvtidsöversynen av EU:s fleråriga budgettram (MTR), där förslaget om Ukrainafaciliteten ingår, den 25 januari 2024. Samråd med EU-nämnden om MTR har ägt rum vid flera tillfällen, senast den 31 januari 2024 inför Europeiska rådets extrainsatta möte den 1 februari 2024.

Rådet har sedan februari 2022 haft återkommande diskussioner med anledning av Rysslands aggression mot Ukraina. Diskussionerna har huvudsakligen fokuserat på genomförandet av sanktioner, inklusive arbetet med frysta och immobiliserade ryska tillgångar, det ekonomiska läget i Ukraina och finansiellt stöd till Ukraina.

Rysslands aggression mot Ukraina har nu gått in på sitt tredje år. Kriget har orsakat omfattande förödelse och mänskligt lidande. Den ukrainska ekonomin har däremot visat sig vara mer motståndskraftig än väntat och återhämtade sig under förra året. IMF uppskattar att BNP ökade med 5 procent 2023 och prognostiserar en tillväxt på 3–4 procent under 2024, men osäkerheten är hög. De främsta riskfaktorerna är krigets utveckling och fortsatt extern finansiering. De externa finansieringsbehoven uppskattas till

cirka 85,2 miljarder US-dollar under perioden 2024–2027. På längre sikt väntas uppbyggnadsbehoven uppgå till 486 miljarder US-dollar.

När det gäller EU:s finansiella stöd nåddes en uppgörelse om MTR, inklusive Ukrainafaciliteten, vid Europeiska rådets extrainsatta möte den 1 februari 2024. Förordningen om Ukrainafaciliteten trädde i kraft den 1 mars och en första utbetalning på 4,5 miljarder euro i form av lån planeras till mitten av mars 2024.

Ukrainafaciliteten beskrivs närmare i faktapromemoria 2022/23:FPM111.

När det gäller sanktioner har EU sedan februari 2022 vidtagit omfattande sanktioner mot Ryssland. Den 23 februari 2024 antog rådet ett 13:e paket med sanktioner. Paketet innehåller bland annat ett stort antal nya listningar och ytterligare exportrestriktioner, inklusive för varor och teknologi som kan bidra till teknisk utveckling av den ryska försvarsindustrin.

Under våren 2023 inleddes ett arbete med att utforska hur frysta och immobiliserade ryska tillgångar kan användas för uppbyggnaden av Ukraina. Den 12 februari 2024 fattade rådet beslut om att avkastningen från de immobiliserade ryska centralbankstillgångarna ska förvaltas på ett sätt så att den kan användas för stöd till Ukrainas uppbyggnad. Beslutet innebär bland annat att värdepapperscentraler som innehar ryska centralbankstillgångar som överstiger en miljon euro ska säkerställa spårbarheten av avkastningen. Beslutet utgör det första steget i den stegvisa ansatsen som rådet kommit överens om och nästa steg är att enas om hur avkastningen ska överföras till Ukraina. Här har kommissionen ännu inte presenterat något lagförslag men indikerat att avkastningen också ska kunna användas för att köpa försvarsmateriel till Ukraina. Avkastningen beräknas uppgå till cirka 15 miljarder euro under 2024–2027.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen anser att EU fortsatt bör bistå Ukraina med omfattande ekonomiskt stöd. Regeringen välkomnar därför överenskommelsen om Ukrainafaciliteten. Givet Ukrainas finansieringsbehov anser regeringen att det är viktigt att utbetalningar av stödet till Ukraina påbörjas så snart som möjligt.

När det gäller sanktioner anser regeringen att EU tillsammans med partners och likasinnade bör upprätthålla och öka trycket på Ryssland, inklusive genom kontinuerligt framtagande av ytterligare sanktionspaket. Samtidigt bör EU fortsätta arbetet med att säkerställa efterlevnaden av redan beslutade sanktioner.

Regeringen välkomnar beslutet om att avkastningen från de immobiliserade ryska centralbankstillgångarna ska förvaltas så att den kan användas för stöd till Ukraina. Det är ett viktigt steg framåt i arbetet med att säkerställa att Ukraina kompenseras för den omfattande förstörelse Ryssland orsakat genom aggressionen. Regeringen verkar för att nå en snabb lösning på hur avkastningen ska överföras till Ukraina, samt för att avkastningen av de immobiliserade ryska centralbankstillgångarna ska komma Ukraina till del utöver existerande finansiering i Ukrainafaciliteten. Regeringen är öppen för att analysera olika förslag från kommissionen på hur medlen kan överföras till Ukraina på ett sätt som svarar upp mot landets behov och önskemål. Vidare anser regeringen att det är viktigt med koordinering med andra partners, såsom G7-länderna.

7. Uppföljning av G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer den 26–29 februari 2024

- Informationspunkt

Kommissionen och ordförandeskapet väntas återrapportera från G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer som ägde rum den 26–29 februari 2024.

Samråd med EU-nämnden om att ge den Ekonomiska och finansiella kommittén (EFK) mandat att färdigställa EU:s gemensamma positioner inför G20-mötet ägde rum den 12 januari 2024.

Vid G20-mötet representerades EU av ordförandeskapet, kommissionen och den Europeiska centralbanken (ECB). Inför G20-mötet förbereder EU gemensamma positioner i form av ett mandat.

Vid mötet diskuterades bland annat utsikter och risker i den globala ekonomin, finansmarknadsfrågor, internationella skattefrågor och långsiktiga utmaningar som till exempel klimatförändringar.

8. EU:s budget: rekommendation om beviljande av ansvarsfrihet för kommissionen för genomförandet av budgeten för 2022

- Besluts punkt

Rådet väntas anta en rekommendation till Europaparlamentet om att kommissionen bör beviljas ansvarsfrihet avseende genomförandet av EU:s budget för 2022.

Sveriges ledamot i den Europeiska revisionsrätten, Eva Lindström, presenterade revisionsrättens årsrapport för EU-nämnden och finansutskottet den 18 oktober 2023. Samråd med EU-nämnden om revisionsrättens årsrapport ägde rum den 3 november 2023. Överläggning med finansutskottet om rekommendationen om beviljande av ansvarsfrihet avseende kommissionens genomförande av EU:s budget för 2022 ägde rum den 29 februari 2024.

Enligt artikel 319 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt så ska Europaparlamentet, på rekommendation av rådet, bevilja kommissionen ansvarsfrihet för budgetens genomförande. Ansvarsfrihetsprövningen sker varje år och baseras främst på revisionsrättens årsrapport från granskningen av genomförandet av EU:s budget.

I årsrapporten för 2022 godkänner revisorerna EU:s räkenskaper. De bedömer att de ger ”en sann och rättvisande bild” av EU:s finansiella ställning. Samtidigt konstaterar de att betalningarna innehåller för många fel. För 2022 uppskattar revisorerna den övergripande felprocenten i de granskade kostnaderna till 4,2 procent vilket är högre än 2021 (3,0 procent).

Sverige har sedan EU-inträdet drivit att EU-budgeten ska vara effektiv och återhållsam och att det ska finnas en god kontroll av EU-medlen. Förra året röstade Sverige nej till rekommendationen.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen fäster stor vikt vid att de EU-medel som hanteras av kommissionen, övriga EU-institutioner och medlemsstaterna förvaltas på ett korrekt och effektivt sätt.

Regeringen anser att Sverige bör rösta nej till rådets rekommendation, då det är allvarligt att kommissionen inte har fått en revisionsförklaring utan kritik för alla delar av budgeten. Ett flertal av revisorernas iakttagelser medför dessutom att EU-budgetens exponering för olika risker ökar.

Regeringen anser att rådets rekommendation inte fullt ut återspeglar revisionsrättens rapport. Regeringen föreslår därför att Sverige, tillsammans med några likasinnade medlemsstater, lämnar in ett skriftligt uttalande som bifogas rekommendationen.

9. EU:s budget: slutsatser om budgetriktlinjerna för 2025

- Besluts punkt

Rådet väntas godkänna slutsatser om riktlinjer för EU:s årsbudget för 2025.

Det aktuella ärendet har inte behandlats i riksdagen tidigare.

Varje år godkänner rådet slutsatser för att tydliggöra sina prioriteringar inför den kommande årsbudgetprocessen. Dessa syftar till att ge inspel inför att kommissionens ska presentera sitt budgetförslag för kommande år. Även Europaparlamentet tar fram riktlinjer inför att kommissionen tar fram sitt budgetförslag.

Kommissionen väntas presentera sitt förslag till årsbudget för 2025 i juni 2024.

I utkastet på rådsslutsatser betonas bland annat vikten av en återhållsam och realistisk budget, med tillräckliga marginaler till budgettramstaken för att hantera oförutsedda utgifter. Vidare betonas behovet av att beakta den överenskommelse om halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen (MTR) som nåddes vid Europeiska rådets extrainsatta möte den 1 februari 2024.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen kan ställa sig bakom utkastet till rådsslutsatser om riktlinjer för EU:s årsbudget för 2025.

10. Övriga frågor

Lägesrapport om genomförandet av lagstiftningen om finansiella tjänster

- Informationspunkt

Rådet väntas få en lägesuppdatering om medlemsstaternas genomförande av aktuella EU-rättsakter på finansmarknadsområdet.

EU-nämnden fick senast information om genomförandet av EU-rättsakter på finansmarknadsområdet den 6 oktober 2023.

EU:s medlemsstater ska anpassa sin nationella lagstiftning efter de direktiv och förordningar som tas fram på finansmarknadsområdet. Mot bakgrund av detta redogör kommissionen halvårsvis om medlemsstaternas genomförande av aktuella EU-rättsakter på finansmarknadsområdet.

För Sveriges del är samtliga direktiv antingen helt införlivade och bekräftat införlivade av kommissionen, alternativt införlivade enligt Sverige och under granskning av kommissionen.